

DÉLMAGYARORSZÁG

Kiadási helye:
SZEDED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A közbeszolgáltatás telefonszáma: 305.

ELŐFIZETESI ÁRA:
egyes évre 96 — K. ügyféldíjra 24. — K.
félévre 48 — K. egy hónapra 8. — K.
Egyes szám ára 30 fillér.

Kiadóhivatal:
SZEDED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A kiadóhivatal telefonszáma: 305.

Szeged, 1919

VIII. évfolyam 120 szám

Szerda, május 28.

Hatvan tagu Néptanács alakul.

— Tárgyalás Betrix ezredesnél. — A munkásság képviselői nem vesznek részt. —

Kedden délután a munkásság képviselői megjelentek Betrix ezredesnél. Dr. Somogyi Szilveszter polgármester és a polgárság jelenlétében arról tárgyaltak, hogy a munkásság is vegyen részt a város közigazgatásában, illetőleg a megalakítandó néptanácsban. Ferenczi párttitkár volt a munkások küldöttségének előadója, aki a francia városkormányzó előtt is kijelentette, hogy a szocialista munkásság a jelen helyzetben minden politikai tevékenységtől tartózkodik, s a városi közigazgatásban sem akar részt venni. Betrix ezredes erre azt felelte:

— Konstatálom, hogy a polgárság bekegyesbobot nyújtott a munkásságnak, de a munkásság ezt nem fogadta el.

Ezután még elmondotta érveit a munkások argumentumaival szemben, de Ferenczi megismételte, hogy a munkásság csak passzív magatartást tanusíthat.

Betrix ezredes ezután a polgármesterrel tárgyalt a néptanács megalakításáról. Az új néptanács 60 tagból fog állni s foglalkozási ágak szerint lesznek benne képviselve a polgárok. A munkásság képviselői számára üre-

sen hagynak helyeket, arra az esetre, ha a szocialista párt felfogását megváltoztatná. A polgármester elaborátumot terjeszt Betrix városkormányzó elé s abban megjelöli majd a néptanács megalakításának irányelveit. Amint az ezredes az elaborátumot áttanulmányozta, megalakítják a néptanácsot.

A polgármester kedden délelőtt így nyilatkozott a néptanács megalakításának szükségességéről:

— A város közigazgatásával járó felelős-

séget — mondotta — én és a tanács a mai nehéz viszonyok között különösen nem vállalhatjuk. Kell valami képviselője a város lakosságának, amely velünk a felelősségben osztozzék. Nagyon óhajtanék tartom, hogy a néptanácsban a munkásság képviselői is résztvegyenek, de erre nincs kilátás, mert legutóbbi értekezletükön a szocialista munkásság képviselői kijelentették, hogy teljesen passzív magatartást tanusítanak.

A légszeszárak emelése.

(Saját tudósítónktól.) A légszeszgyári áremelésről keddi számunkban közölt tiltakozás a legnagyobb visszhangot keltette városunkban. A cikket, amelyet közöltünk, tömegesen kisfogyasztó képviselőiben juttatták hozzánk. Természetesen magunk is foglalkoztunk volna a dologgal, az állásfoglalás horderejét azonban kétségtelenül növelte, hogy ez alkalommal — a fogyasztók is megszólaltak, még pedig a kétségbeesésig kergetett ember erőteljes szaván. A légszesz és villamos áram egységárainak emeléséről eltérők a vélemények. Vannak, akik szerint nem szabad áremelést koncedálni, mások szerint — átmenetileg emelni kell az egységárakat. Arról azonban egyhangú a vélemény, hogy az az áremelés, amelyre nézve a tanács állapodott meg a légszeszgyárral, elviselhetetlen

terheket róna a kisegyszisztenciákra. Ezt még a légszeszgyárnak is be kell látni. Valahogy, ha létre is jött a megállapodás, segíteni kell a dolgon. A vállalat elégedjen meg kevesebb, a tanács pedig képviselje nagyobb eréllyel a lakosság érdekeit. Kedden ebben az ügyben a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Engedje meg, hogy a Délmagyarország mai száma vezetőcikkében foglaltak lekötéseit, mellyel bennünket, fix fizetésű szegény tisztviselőket, örök hátlára lekötözték. Önnek igaz köszönetünket kifejezzük.

Az itteni gáz- és villanytelep oly telhetetlen igényekkel lép fel, hogy ez ellen mindenkinek, ki becsületes munkával nehezen keresi kenyerét, állást kell foglalni.

E végből mai napon az „Otthon” elnök-

Nietzsche a Carmenről.

Bizet Carmenjének szegedi bemutatója alkalmából érdekesnek találjuk közölni azt a kis tanulmányt, amelyet Nietzsche, a modern gondolkodás egyik mestere, a Zarathustra költője írt erről a híres francia operáról, miután huszadszor hallgatta végig Bizet mesterművét. Nietzsche véleménye egyoldalú vélemény, de ez a zseni egyoldalúsága azé a zsenié, aki mindent a maga hatalmas lényiségének különös és rejtélyes fényében látott. Mikor a szilvási remete ezt a Carmenről szóló tanulmányt megírta, éppen ekkor ábrándult ki végleg a nagy Wagnerből, akinek tiszteletére szentelte annak idején első nagy művét, A tragédia születését. Később tulságosan és betegesen romantikusnak és szemfényvesztőnek tartotta Wagnert, a Parsifal misztikus muzsikáját és az ellentét kedvéért is hódolt Bizet gazdag dallamu zenéjének. Tudvalevő, hogy Bizet Carmenjét párisi bemutatójakor nem méltányolta a közönség és ez a félreismerés és közöny a nagy francia zeneszerzőt valósággal a halálba kergette. Csak azután tűndökölt föl Carmen szerencsecsillaga és érte meg azt a dicsőséget, hogy a legnagyobb modern német szellem Richard Wagnerrel szemben fejezte ki iránta föltétlen és rajongó hódolatát. Ime Nietzsche szenzációsan érdekes és egyéni írása, amely a napló vallomásos őszinteségével és frissességével hat ma is, a szegedi bemutató idején:

I.

Tegnap — elhiszik-e ezt nékem? — huszadszor hallottam Bizet mesterművét. Újra szelíd ájtatossággal hallgattam végig, nem szaladtam meg. Meglep ez a türelmetlenségem felett való győzelem. Mily tökéletesítő egy ilyen mű! Az embert magát is remekművé formálja. — És valóban, mindannyiszor, asányszor Comment hallottam, mind filozófábbnak éreztem magamat, mindig jobb filozófnak, mint amilyen egyébként vagyok: annyira bátorra, boldoggá, indussá, babonásá tett... Öt óra hosszat ülni: a szentségnek első étappeja! — Szabad-e megmondanom, hogy Bizet orkesztere az egyetlen, amelyet még elbírok? Ama másik orkeszter, amely mostanában felülkerékedett, a Wagneri, brutális, mesterkedően és „ártatlan-ságával” egyuttal és emellett a modern lélek mindhárom érzékszervéhez egyszerre szólván, — mily hátrányos nékem e Wagneri orkeszter! Én siroconak nevezem. Vége, van jó időmnek.

A Carmen zenét tökéletesnek vélem. Könnyeden, hajlékonyan, udvariassággal közeledik. „Ami jó, az könnyű, minden isteni finom lábakon szalad:” esztétikámnak ez első mondata. Ez a muzsika gonosz, raffinált, fatalisztikus: amellet népszerű marad, — raffináltsága a fajé és nem az egyéné. Gazdag. És precíz. Épít, organizál, befejeződik: ezzel alkotja meg a zene polypiaját, a „végtelen melódiával” szemben az ellentétet. Hal-

lottak már valaha szenvedőbb, tragikusabb akcentusokat a szinpadon? És hogyan születnek ezek? Grimace-ok és minden hamisítás nélkül! És hazugsága nélkül a nagy szilvási! — És végül ez a muzsika intelligenciát és muzsikust tételez fel a hallgatóban, — ezzel is szemben állván Wagnerrel, aki bármi lett legyen is egyébként, mindenesetre a világ legudvariánabb zsenije volt. (Wagner egy tárgyat annyiszor emleget, amíg az ember kétségbeesik és elhiszi.)

És ismétlem: megjavul bennem az ember, ha ez a Bizet szól hozzám. És jobb muzsikussá válok és jobb hallgatóvá. De lehet egyáltalán jobban hallgatni? — Füleimet e zene alá ásom s így hallom az okait is. Úgy vélem, hogy átélem következtetését — veszélyektől reszketek, amelyek egy-egy vakmerőséget követnek, elragadnak boldog pillanatok, amelyekben Bizet ártatlan. — És különös! alapszabályom nem is gondolok rá, vagy nem is tudom, hogy mennyire rája gondolok. Mert közben egészen más gondolatok szaladgálnak a fejemben... Észrevették-e már, hogy a muzsika a szellemet szabadabbá teszi? Hogy a gondolatnak szárnyat ad? Hogy az ember annál filozófábbá válik, mennél muzsikussabb? — Az elvontságok szürke ege, mint a villámok nyomán, megvonaglik: a világosság a tárgyak minden finomságához elég erős: a nagy problémák a megfoghatósághoz közelednek; a világ, mintha hegytetőről tekintő az egészet. — Ezzel a filozófikus páto-